Verslag van het 11de congres van de Socialistische Partij

Toespraak van Jan Marijnissen

Jan Marijnissen: Beste partijgenoten, we kunnen wel zeggen: we zijn eruit! Als het gaat om wie ons gaan vertegenwoordigen bij de volgende verkiezingen. We hebben, denk ik, 25 heel erg goede kandidaten. Al die mensen die dachten: hebben ze er wel genoeg? Eén van de vooroordelen over de SP. We hebben het nu kunnen zien: we hebben er genoeg en ook nog van zeer goede kwaliteit.

Interruptie uit het publiek: 'Er kunnen er nog meer bij.'

Jan Marijnissen: Dat zal ik even uitleggen. We hadden eerst gedacht om een lijst van dertig te maken. De peilingen gingen maar om hoog en omhoog, dus we kregen het Spaans benauwd en dachten: het zal toch niet gebeuren? Dus toen hebben we gezegd: we doen maar 25 kandidaten landelijk, dan kunnen we die twaalf regio's nog wel opzetten. 5 x 12 = +60, dus nu hebben we 25 + 60 (gelach). Ik wil het met jullie hebben over een aantal vooroordelen die de laatste tijd over de SP rondzingen. Eén daarvan is dat men veronderstelde: dan hebben ze wel een goede uitslag, maar hebben ze vervolgens wel de kandidaten? Dames en heren, de SP is geen LPF, de SP is geen ééndagsvlieg, we zijn niet van vandaag of gisteren, maar een grote, gewortelde en groeiend partij. Dat is heel iets anders dan de LPF. En soms zijn er dingen die kun je niet registreren via de burgers. Marga van Broekhoven heeft mij ingefluisterd: Jan, jij mag het zeggen. Ja hoor, die 35.000!!! (Er klinkt een luid applaus). Voor de goede orde, dat zijn er 20.000 meer dan in 1994.20.000 meer, dat is meer dan verdubbeld. Beste mensen, samen staan we ervoor om te proberen dat het morgen beter wordt dan vandaag. Nfiet met een droom, een illusie, of utopie. Maar met heel concrete voorstellen aan de Nederlandse bevolking. We hebben de mensen, we hebben de middelen, we hebben het enthousiasme en we hebben de plannen. Maar liefst 150 alternatieven voor paars en pimpelpaars. Met zoveel geschikte mensen, die straks voor ons in Je Kamer kunnen, dat ik over vooroordeel twee ook even kan onderhandelen. Dames en heren, de SP is meer Jan Marijnissen en dat is maar goed ook. Laat ik zeggen dat ik oprecht blij ben en trots, dat ik vandaag ben gekozen als lijsttrekker van de beste partij van Nederland. Maar

laten we samen vaststellen dat ik ben geworden tot wat ik ben, omdat jullie er steeds waren en ik steeds jullie steun heb gevraagd en gekregen. Alleen kun je weinig, samen kunnen we heel veel en ik ben dus blij dat ik één van jullie ben. Kijk eens naar die vier vrouwen en mannen die samen met mij de afgelopen periode de Kamer bevolkt hebben. Ze waren ooit onbekend, maar nu zijn het bewezen kanjers. Als peilingen aangeven dat mensen mij best betrouwbaar vin¬den, komt dat in belangrijke mate omdat ik op hen kon en kan vertrouwen. Op hun geweldige inzet, hun grote vasthoudendheid, hun aanstekelijke enthousiasme en enorme betrokkenheid. Zonder de partij, zonder Tiny Kox, waar ik al zolang vruchtbaar mee samenwerk, zonder het partijbestuur, zonder de rest van de fractie, zonder de medewerkers in Rotterdam en Den Haag, zonder al die actieve afdelingen, zonder die 35.000 leden en al die andere mensen die een actieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de SP, was ik niet wie ik ben. En dat mag wel eens gezegd worden. Even over de peilingen: gisteren hoorde ik zeggen dat de SP haar extra stemmen haalt onder andere van de PvdA en GroenLinks, maar nog belangrijker ook bij andere partijen. Ook bij het CDA. Zo helpt de SP een rechtse meerderheid te voorkomen. Alleen zei de onderzoeker: bij de VVD halen ze niet zoveel stemmen weg. Maar dat zult u mij hopelijk vergeven. Goed, vooroordeel drie: niet alle Kamerleden van de SP komen uit Oss. Natuurlijk op de Osse lijst staan veel kandidaten, die net als ik, het vooral moeten hebben van de Universiteit-van-het-gewone-leven en dat is ook heel leerzaam. Er mag ook een keertje vermeld worden dat, pakweg de helft van onze kandidaten die jullie zojuist gekozen hebben, bewezen heeft beter opgelet te hebben op school dan ik. Ja, de SP heeft ook zijn dr.'s , zijn drs.'en en zijn mr's. in de rechten. Dames en heren, wij zijn daar trots op, dat is niet iets waar wij ons voor moeten schamen. En daarom hebben we intern de titels in de lijst er allemaal een keer bijgezet, maar ik beloof u dat we dit in de campagne niet gaan inzetten tegen de andere partijen.

Om vooroordeel vier weg te nemen: een lijst echt uit alle windstreken, met een lijsttrekker uit Oss en een nummer twee uit Doesburg. En een nummer drie uit Amsterdam, maar ook hierbij de politieke vluchtelingen uit Argentinië. Een voormalige gastarbeider uit Marokko, een zoon van Turkse migranten en een dochter van Surinaamse ouders. We hebben een mix van alles op onze lijst, precies zoals onze partij is, precies zoals onze samenleving in elkaar zit. Het zijn allemaal individuen, met hun eigen talenten, verleden, kennis en ervaring. Ze hebben allemaal een ding gemeen, ze staan voor een

zaak die de SP bepleit; menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid, solidariteit. En de weerslag daarvan in ons beginselprogramma ‘Heel de mens’ en het verkiezingsprogramma. Ik garandeer jullie; ze zullen niet tegenvallen, ze hebben er erg veel zin in en ik heb er vertrouwen in. Met jullie steun en kritische blik op ons gericht, kan het niet fout gaan. Vooroordeel nummer vijf; ik verzoek de heren Zalm, Balkenende, Bos en De Graaff even extra goed op te letten. Want het zijn zij die te pas en te onpas - vooral te onpas - beweren: wat de SP wil klinkt leuk, maar kan niet. Ik zou tegen deze heren willen zeggen: als onze plannen echt zo leuk zijn, zo goed zijn voor dit land, waarom doen jullie dan niet met ons mee? Waarom maken jullie het niet samen met ons mogelijk dat het inderdaad beter en socialer wordt in ons land. Verder veel van wat wij voorstellen zijn zaken die ooit bestonden, maar door jullie naar zijn mallemoer zijn geholpen. Wij vinden niet voortdurend het wiel uit, wij willen de wielen, die jullie vierkant hebben gemaakt, rond en rijdend maken. Zeg niet dat het niet kan... gezondheidszorg, een eerlijke sociale zekerheid, sociale woningbouw, treinen en bussen die op tijd rijden, een beetje eerlijke inkomstenverdeling, solidariteit met de armen en verdrukten elders op de wereld. Ooit hadden we die dingen. Onze vaders en moeder en opa’s en oma’s bouwden ze zelf op, met bloed, zweet en tranen en een gevoel van trots en tevreden¬heid. Kom dan nu niet aan, nu we rijker zijn dan ooit tevoren, dat wat wij vragen voor de samenleving niet kan. Iemand zei: na de oorlog waren we arm, we hadden besloten dit land te gaan opbouwen en we deden het gewoon, alles kon. En dan zouden we nu, nu we zo rijk zijn, dat niet kunnen en niets kunnen. De SP wil dat we onderhand weer eens iets gaan doen met die maatschappelijke rijkdom. En als onze indruk klopt, vinden heel veel Nederlanders dat er van hun belastinggeld onderhand eens betere dingen moeten worden gedaan dan wat de afgelopen regeringen hebben gepresteerd. En natuurlijk kun je zeggen: we hebben een financieel probleem, mijnheer Marijnissen. Ja, allicht, als je geld tekort komt omdat je miljarden weggooit om nieuwere bommen-werpers te bestellen waar nergens ter wereld een vijand voor te vinden is. Allicht dat je financieel aan lager wal raakt als je het aantal miljonairs onbekommerd laat groeien en de belastingen niet steeds hoger maar lager maakt. Allicht datje geld tekort komt, als je vermogens onbelast laat en vermogenswinsten vrijwel niet aan¬pakt. Allicht dat je in de problemen komt, als je nooit durft te kiezen om de dingen die niet meer nodig zijn,

zoals een peperduur leger met beleid, te saneren. Dus heren, wordt eens verstandig en ga eens beter om met het geld, dat je sinds jaar en dag uit de portemonnee van de burger krijgt toegeschoven. En dan mijn derde kritiekpunt op hun kritiek met betrekking tot de vermeende onmogelijkheid van het uitvoeren van de SP doelen. Onze opponenten kunnen wel zeggen, dat wat wij willen niet kan. Maar ze zitten er oprecht naast. Onze 150 alternatieven voor paars en pimpelpaars zijn op dezelfde wijze doorgerekend door het Centraal Planbureau als hun plannen. En de conclusie van het CPB is helder: als de plannen van de SP worden door¬gevoerd is de economische groei hetzelfde als in het scenario van het CPB. Gemiddeld 2,5 procent per jaar. Loopt de staatsschuld niet op en blijft er sprake van een structureel begrotingsevenwicht. Wij verspillen geen geld, wij gooien geen geld over de balk. (Er klinkt applaus). Ik hoop echt dat ze meeluisteren, want dan horen ze dat jullie het met me eens zijn. Wij geven het geld alleen beteren socialer uit. En jazeker, de mensen met het minste geld,gaan er - in vergelijking met andere partijen - bij ons het meest op vooruit. Maar ook de mensen met middeninkomens gaan er bij ons op vooruit, mijnheer Bos. Want die heeft overal rondgeroepen: alle middeninkomens zijn zo slecht af bij de SP. Dat is niet waar! Of wilt u beweren, mijnheer Bos, dat de midden¬inkomens boven de 200.000 gulden liggen? Het is ook aardig te zien hoe de PvdA ons met het verwijt om de oren slaat, waarmee de VVD de PvdA om de oren sloeg! Nu hoor je politici van alle partijen zeggen: de SP staat op winst, omdat die Jan Marijnissen zo aardig is. De mensen kennen het programma van de SP niet, want anders... Het gevolg is namelijk dat al die mensen die dat horen, denken: ja, ik ben toch niet gek? Dus die gaan naar de SP-site, klikken het verkiezingsprogramma aan, lezen dat programma, sturen mij dan een e-mailtje, waarin staat: zie je wel, ik ben niet achterlijk, ik weet waarvoor ik gekozen heb. Een ander gevolg van die uitspraken is, dat het SP-programma het meest besproken programma op tv is en op de radio. En ik weet nog dat het nog wel eens anders was, dus ik ben daar heel erg blij mee. Hoe meer voorlichting, hoe beter. Bang voor geen enkele discussie, voor geen enkel programmapunt van onze partij, want ik ga ze zelfs behandelen. Luister goed!

o De SP wil een belastingschijf invoeren van 72 procent. Dat is waar, dat willen wij, maar wel voor mensen met een inkomen van meer dan 500.000 gulden. En dan nog alleen voor het deel boven die 500.000. Waarom moet de PvdA het nou juist voor die mensen opnemen? Dat snap ik niet. Het is niet dat wij die mensen hun geld misgunnen. Ik heb al eens vaker gezegd: we zijn niet tegen rijkdom, we

zijn tegen armoe¬de. We hebben alleen geld nodig om Nederland socialer te maken en dat geld moeten we in principe halen waar het zit. Dat kan niet anders. Als je dan uitgaat van het principe: de sterkste schouders, de zwaarste lasten dan is dat wel zo eerlijk. Tegen al diegenen die op tilt slaan, als ze horen dat wij een 72 procent-tarief willen voor de hele rijken in dit land, durf ik hier te beweren dat er zeer velen van hen - ik ken er een aantal persoonlijk - zeggen: ik zou graag bereid zijn meer belasting te betalen, als ik van de politiek dan de toezegging krijg dat de problemen ook echt worden opgelost. Bovendien, ik zei zojuist al, er zijn een aantal zaken die wij in het verleden beter vonden dan dat ze nu zijn. Mag ik erop wijzen, dit 72 procent-tarief hebben wij niet zomaar ontdekt. Dit was namelijk voor operatie-'Ooit' het tarief voor de mensen met 200.000 gulden en meer. Dat is afgeschaft onder Lubbers III en die afschaffing is ingevoerd door de heer Wim Kok, toenmalig minister van financiën, PvdA. Dus wat wij doen, is slechts voorstellen wat toen rea¬liteit in Nederland was, toen er nog sprake was, in de zeventiger en tachtiger jaren, van een eerlijke inkomensspreiding.

o De volgende opmerking uit het verkiezingsprogramma van de SP: de SP is tegen de monarchie. Ja, inder¬daad. Wij vinden een gekozen staatshoofd in een volwassen democratie beter. Een zeer respectabel standpunt. Maar eerlijk is eerlijk, we geven er geen prioriteit aan dit snel te doen. Er zijn waarlijk belangrijkere zaken in Nederland te doen, want onze koningin doet het zo slecht niet.

o De SP wil de hypotheekrente afschaffen. Nee, dat is niet waar. Iedereen - rijk en arm - krijgt hypotheek¬rente aftrek van ons. Alleen de mensen met een hypotheek van boven de 450.000 gulden krijgen boven dat bedrag geen aftrek. Wij willen niet langer die grote kasten subsidiëren, daar hebben we geen zin in. o Dan nog een: de SP staat met de rug naar de wereld en is tegen Europa. Als reactie op dit verwijt wil ik het volgende zeggen: er is geen een partij die zo veel oog heeft voor het buitenland als de SP. De beweging 'globalisering anders' krijgt steun van de SP. Harry van Bommel en Erik Meijer waren onlangs nog in Floren¬ce met die grote SP-delegatie, om mee te demonstreren voor een eerlijke globalisering. De SP loopt voorop in de strijd tegen het waanidee dat je historisch beladen conflicten met bommentapijten kunt oplossen. We

pleiten voor een vooraanstaande rol van de VN in de wereld en voor de democratisering van de volkerenorga-nisatie. Van de superstaat Europa zijn we niet zo gecharmeerd. We voeren actie tegen het verdrag van Maas¬tricht, waar we nu de euro aan te danken hebben. Een euro die juist de instabiliteit binnen Europa nog wel eens zou kunnen aanwakkeren, in plaats van bestrijden. Dat hier alles, als gevolg van de invoering van de euro, duurder is geworden hebben we allemaal mogen ondervinden. Wij zijn voor samenwerking binnen Europa, maar tegen het in dit tempo overdragen van bevoegdheden van de nationale regeringen en parlementen aan het ondoorzichtige, bureaucratisch, frauderende Brussel. Wij geloven dat de democratie, de rechtsstaat, de sociale zekerheid en de overheid, die haar verantwoordelijkheid neemt en niet alles overlaat aan de markt, kortom beschaving, het verdient om voor te vechten.

Partijgenoten, ik laat het hierbij, veel anders hebben ze nog niet kunnen bedenken, ik denk dat ze het program¬ma nog niet helemaal gelezen hebben, anders hadden ze vast nog wel wat andere punten gevonden. Ik ben er klaar voor, ze komen er maar mee. Ik zal de kritieken stuk voor stuk ontzenuwen. Partijgenoten, anderzijds wil ik hier wel zeggen: onze plannen zijn niet flauw, want wij zijn geen watjes. Er gaat wel wat gebeuren als de SP meer invloed krijgt. Wij zijn namelijk niet voor pappen en nathouden, maar van aanpakken en doorpakken. We weten wat we willen en wat we hebben opgeschreven in ons verkiezingsprogramma, dat niet voor niets actieprogramma heet. Want er moet actie komen in dit land, dat nu al bijna een jaar vrijwel onbestuurd is. Het enige wat bestuurd wordt, zijn de maandelijkse betalingen aan de leden van het Kabinet, de ex-leden van het Kabinet en het wachtgeld aan hen die er negen uur deel van uitmaakten. Wij vinden de politieke apathie in ons land verder onverantwoord. Terwijl de kiezers op 15 mei zo duidelijk aangaven, dat er nu eens aangepakt moet worden, dat er nu iets diende te gebeuren aan de problemen in de zorg en het onderwijs, de integratie en de veiligheid, zitten we opgescheept met een kabinet dat alleen een gevecht met zichzelf zoekt. Daarbij treft diegene, die op een ticket van de vermoorde Pim Fortuijn, de Kamer en de regering binnenkwamen grote blaam. Ze hebben er een potje van gemaakt en dat zou Pim zo niet gewild hebben. Partijgenoten, ik ben ervan overtuigd dat veel mensen die in mei CDA stemden er niet van gedroomd hadden, dat met de medewerking van het CDA paars gepromoveerd zou worden tot Pimpelpaars, met opnieuw de VVD aan de knoppen. Zoals die partij sinds 1982, op vier jaar na, steeds

aan de knoppen is. Dus als er veel mis is in dit land, moeten we toch vooral kijken naar die club, de VVD. Het is het neoliberaal VVD beleid geweest, dat onze sociale verzor¬gingsstaat omgebouwd heeft tot een kille waarborgstaat. Als we nu in een ieder-voo-zich-samenleving zitten, met alle gevolgen van dien, dan is het de VVD die als eerste uitleg moet geven over hoe het zo fout heeft kunnen gaan. Dat moet maar eens luid en duidelijk gezegd worden en dat niet alleen. Ook de partijen die in het verleden bereid bleken om mee te helpen om dat VVD beleid tot landspolitiek te maken, mogen ook wel eens verantwoording afleggen. Het waren altijd CDA, PvdA of D'66, die de VVD de gelegenheid verschafte om dit land zo de verkeerde kant op te helpen. Alle problemen die nu breed onderkend worden, zijn niet ontstaan onder een regering met de SP, maar in regeringen met de VVD, het CDA, PvdA en D'66. Dus Zalm, Balken¬ende, Bosch en De Graaff: heb het gerust over ons, wij zijn er klaar voor, maar heb het ook eens over je 'eagen/ eigen' fout.

Ik wil het nu verder alleen nog over ons hebben, over onze koers, een koers die we aan de kiezers gaan voorleggen. En die koers hebben we vastgesteld, dat is de eerste weg links. Die weg leidt naar herstel van de schandelijk verwaarloosde publieke sector en de publieke zaak. Die weg leidt naar de verkleining van ver¬schillen in inkomen, kennis en macht, nationaal en ook internationaal. En die weg leidt naar een samenleving waarin natuur en milieu niet langer als ondergeschoven kindjes worden beschouwd. De eerste weg links heeft tien pijlers en ik noem ze u kort.

o De eerste weg links koers gaat om sociale wederopbouw van zorg en onderwijs, veiligheid, openbaar vervoer en sociale zekerheid. Dat is duidelijk en beschaafd.

o De eerste weg links is de weg van de democratie. 'Wij willen dat de uitverkoop van de democratische weg stopt en de waardering voor de democratie toeneemt.

o De eerste weg links leidt naar zorg voor iedereen. Het is eigenlijk te gek om over te praten, dat het rijkste land ter wereld niet kan regelen dat mensen, die zorg nodig hebben die ook tijdig krijgen.

o De eerste weg links is bescherming van het natuur- en milieuvraagstuk. De natuur hebben wij te leen van

onze kinderen en daar zeggen wij: handen af van de wadden en de Biesbosch, de Veluwe en zeggen wij: pak de echte vervuilers en ga schoner produceren.

o De eerste weg links leidt naar een deltaplan voor een geïntegreerde samenleving. Wij willen samen leven en niet apart, wij willen geen witte en zwarte wijken, witte en zwarte scholen. Ons jarenlange pleidooi tegen de groeiende apartheid en voor de integratie wordt door steeds meer mensen overgenomen. U heeft ongetwij¬feld de berichten uit de grote steden gehoord, dat de wethouders die deze problemen dagelijks meemaken, neigen naar ons standpunt.

o De eerste weg links leidt ook naar een veilige samenleving. De openbare ruimte is van ons allemaal. Wij laten ons niet terroriseren door criminelen en winstzoekers, die maling hebben aan de rest. Crimineel gedrag is in de kern asociaal gedrag. Als we dat voor ogen houden snappen we ook wat er fout ging, in de opvoeding, op school, in de buurt, met het toezicht en met de straffen. Waarden en normen, lang door de zittende politiek als onbelangrijk genegeerd, staan gelukkig weer op de agenda. Binnenkort komen we met een veiligheidsplan, dat gedetailleerd ingaat op de vraag hoe het beter kan. Ook de overheid zal daarbij niet buiten schot blijven,

o De eerste weg links geeft ons weer vervoer, dat werkt zoals het hoort. Laten we ervoor zorgen dat ons oude Nederlands gezegde: dat klopt als een bus en dat rijdt als een trein, weer waarheid wordt. Wij beseffen dat meer asfalt niet tot minder files leidt. Wij zeggen: overheid en burgers, pak de trein en de bus terug, dan komen we weer eens ergens.

o De eerste weg links leidt naar een betere toekomst. En die begint - zo weten wij - bij beter onderwijs. Het is een schande dat ons land terugvalt op de lijst van landen met goed onderwijs. Wat ooit onze trots was, begint steeds meer onze schandvlek te worden. Dames en heren, met de jeugd van dit land is niets mis. Zij zijn wat wij ervan maken en onze enige kans op een betere toekomst.

o De eerste weg links accepteert geen tweedeling in de samenleving. Niet als het gaat om onderwijs en werk, maar ook niet als we het hebben over sport, cultuur en vrije tijd. We hebben hele concrete voorstellen om de sportverenigingen te helpen, de kunstenaars, de musea, de bibliotheek.

o De eerste weg links kiest, tot slot, voor solidariteit op elk moment en op elke plaats. Wij kiezen voor spreiding van kennis, inkomen en macht. Hier, maar ook daar, daar waar de mensen zijn aangewezen op onze oprechte, daadwerkelijke solidariteit. Solidariteit is een belangrijke waarde binnen onze beschaving. Het is in essentie welbegrepen eigenbelang. We kunnen immers allemaal eens aangewezen zijn op de belangeloze steun van anderen. Maar geen solidariteit zonder offer. Daarom zullen wij moeten begrijpen dat de slogan 'hun strijd, onze strijd, internationale solidariteit' nog even actueel is.

Partijgenoten, dat waren de pijlers onder de eerste weg links. Die weg leggen we voor in de verkiezingscam¬pagne die nu gaat beginnen. De vooruitzichten zijn goed, de verwachtingen zijn hooggespannen. Voor sommi¬ge is dat nieuw en is Oss hebben ze deze week weer laten zien wat dat bekent. Jongens en meisjes, ook van mij nogmaals proficiat. Ik heb ouderwets gedanst, afgelopen woensdag in Den Bosch. Ik heb daar ook even kort gesproken. De afdeling, met name onder leiding van Paul Peters, heeft de neiging om elke keer als Oss weer een fatsoenlijke verkiezingsuitslag heeft, fijntjes te zeggen: dat was in jouw tijd wel anders Jan! Heel subtiel. De grote successen kwamen pas na 1993. Maar ze dreigden de absolute meerderheid te halen, volgens mij waren ze opgelucht dat het niet doorging. Ze hebben er nu vijftien, twee erbij is toch netjes. Maar ik heb daar wel gezegd op die avond, in de zaal die de SP daar heeft: 'Ik doe jullie één belofte: ik ben dat getreiter nu beu. Op 22 januari halen wij meer zetels dan de SP in Oss heeft gehaald, vandaag bij de raadsverkiezingen.' Jon¬gens en meisjes, dames en heren, wij hebben onze partij van onderaf opgebouwd. We hebben daarbij veel ervaring opgedaan, we hebben ons ontwikkeld. Ideologisch, organisatorisch, in alle opzichten. We hebben onze ideeën hoe het anders en hoe het beter kan. We weten ook wat de moeite waard is om behouden te blijven. We hebben hard gewerkt om te worden wat we nu zijn: een grote politieke partij, bescheiden in optreden, met een grote wil om aan te pakken. Burgers van Nederland, wij zijn er klaar voor! Bob, ben je daar? Bob Fosko bedoel ik en zijn band. Mijn toespraak

komt nu tot zijn einde en ik wil afsluiten met het refrein van ons fantastische campagnelied: blijf niet mokkend aan de kant staan. Stel een daad en toon je moed. Laat je woede hand in hand gaan, met het goede datje doet. Stem voor, stem SP!

Ter afsluiting van zijn toespraak wordt het campagnelied gespeeld